

THE PASSION

EEN VERHAAL DAT JE RAAKT

EEN TOOLKIT VOOR EEN AVOND MET JONGEREN
NAAR AANLEIDING VAN THE PASSION

Een eenmalige uitgave van Jong Katholiek ©2019 SRKK, Utrecht www.jongkatholiek.nl

Auteur

Moni Zahn

Eindredactie en advies

Marc Bollerman Christel van der Pijl

Vormgeving

EO

Informatie

Evangelische Omroep, dordrecht@thepassion.nl

Alle rechten voorbehouden.

Dit materiaal mag worden bewerkt en gekopieerd voor eigen gebruik.

Niets uit deze uitgave mag voor andere doeleinden worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ACHTERGRONDINFORMATIE

The Passion – Een Passie voor Pasen

The Passion is een passiespel over de laatste uren van Jezus' leven en Zijn opstanding uit de dood. Dit muzikale en indrukwekkende evenement vindt plaats op Witte Donderdag 18 april 2019 in Dordrecht. Bekende Nederlandse artiesten zingen het passieverhaal met de grootste Nederlandstalige pophits. Duizenden mensen zijn erbij aanwezig, honderdduizenden mensen kijken en luisteren live via NPO 1, NPO Radio 2 of internet. Rondom The Passion zijn diverse materialen ontwikkeld. Deze toolkit is één van die onderdelen om concreet aan de slag te gaan met het thema Pasen. De uitzending van The Passion is terug te kijken via www.npo.nl/uitzending-gemist (zoekwoord Passion). The Passion is een unieke samenwerking van de EO, KRO-NRCV en de gemeente Dordrecht.

Doelgroep

De doelgroep van The Passion bestaat uitdrukkelijk uit jongeren die niet behoren tot de vaste groep die bekend is in parochies en gemeenten. Daarmee biedt The Passion een unieke mogelijkheid om de betekenis van Pasen, de kern van ons geloof, op een aansprekende manier onder de aandacht te brengen van een jong, breed publiek. Deze toolkit echter is vooral bedoeld voor jongeren die al wel een band hebben met de parochie, zodat ook zij op een verfrissende en uitdagende manier worden aangesproken. Het materiaal is zo opgezet dat het direct inzetbaar is, maar ook in de toekomst, bijvoorbeeld volgend jaar rond Pasen, te gebruiken is.

Andere materialen

Deze toolkit geeft handvatten om met jongeren in gesprekén aan de slag te gaan naar aanleiding van The Passion. Daarnaast zijn door Jong Katholiek nog twee toolkits uitgegeven. Eén toolkit is een speciale nachtwake voor Pasen. De derde toolkit is specifiek gericht op de ontmoeting van generaties in een parochie naar aanleiding van The Passion. Er zijn lespakketten ontwikkeld onder de titel 'Passie voor Pasen' voor de bovenbouw VMBO, bovenbouw HAVO/VWO, en de eerste jaren van HBO, in het bijzonder de PABO.

LEVENSBESCHOUWELIJK PERSPECTIEF

The Passion in Leeuwarden biedt jongeren de gelegenheid het verhaal van Jezus van Nazareth, Jezus de Christus, niet alleen te horen, maar te beleven met al je zintuigen. Een verhaal van liefde en haat, van verraad en trouw, van moed en angst van teleurstelling en doorgaan, een verhaal van leven en dood en leven....!

Een leven vol passie voor de mensen en voor God.

Als je bereid bent je mee te laten voeren door dit verhaal, kun je niet anders dan je laten raken. Je leeft mee met de mensen om Jezus heen. Je voelt de twijfel en de onzekerheid van de leerlingen, de onmacht en de schaamte van Petrus als hij Jezus verloochent, wanhoop en schuld van Judas, die Jezus verraadt, de liefde en trouw van Maria, de moeder van Jezus ook al begrijpt ze niet alles wat haar zoon doet. De angst van Jezus in de tuin van Gethsemane. De verslagenheid en de complete verwarring van de leerlingen na de dood van Jezus. Waarom? Hoe moet dat nou? Was alles voor niets?

Veel mensen zeggen dat dit verhaal hen raakt, omdat ze zich erin herkennen. Dit verhaal raakt ons omdat het gaat over wat een ieder wel eens in zijn eigen leven heeft meegemaakt. Het raakt ons in ons zijn, ons wezen, het raakt ons in onze eigen angsten, twijfels en onzekerheden, teleurstellingen en pijn, in onze eigen verlangens naar liefde, genegenheid en waarachtigheid.

Je kunt op twee manieren naar dit verhaal kijken. Vanuit een innerlijke distantie met vragen als: Wat gebeurde er allemaal? Hoe is het gekomen? Wat is echt gebeurd en wat niet? Of vanuit een innerlijke geraaktheid: Wat doet dit verhaal met mij? Waarom raakt me dit verhaal zo? Wat heeft dit verhaal mij te zeggen? Wat herken ik hiervan in mijn eigen leven?

In deze toolkits ligt de nadruk op het laatste. In hoeverre herkennen jongeren situaties uit het passieverhaal van Jezus in hun eigen leven en durven ze hierover met elkaar in gesprek te gaan?

Woorden vinden voor wat ons ten diepste beweegt en dit met andere delen is een van de grootste uitdaging in ons leven. Soms voelen we ons een en al blij en gelukkig en op een ander moment juist verdrietig, boos of teleurgesteld. Maar als we willen vertellen wat dit blij zijn en geluk of deze pijn en teleurstelling nu precies is, beginnen we naar woorden te zoeken, te stamelen, komen we er niet uit. Hoe beschrijf ik nou mijn pijn en verdriet of mijn vreugde en geluk? En als ik het vertel aan een ander, wat doet degene er dan mee. Begrijpt die me wel? Is de ander wel te vertrouwen? Gaat de ander er mee aan de haal? Het maakt niet uit of het over mijn verdriet of mijn vreugde gaat. Als ik dit deel met een ander, laat ik de ander bij mij naar binnen kijken, stel ik me kwetsbaar op. Dat is eng. Tegelijkertijd ervaar je soms ook dat gedeelde vreugde, dubbele vreugde is en dat gedeeld verdriet samen wordt gedragen. Als we in het jongeren pastoraat tijdens een bijeenkomst een sfeer kunnen creëren waar onze vreugde, geluk, hoop en onze pijn en verdriet met elkaar echt kunnen delen, openen we de weg naar Pasen.

INLEIDING

We gaan er van uit dat iedereen The Passion heeft gezien (live of via uitzending gemist). Begin met een korte inleiding op het thema.

Je creëert meteen een andere sfeer als je aan het begin een kaars aansteekt en daarbij verwijst naar de paaskaars. Zo mogelijk gebruik je de paaskaars zelf: Jezus Christus, Licht van de wereld, hoop op nieuw leven, een nieuw begin. Licht dat de het duister verlicht. Jezus die zegt: Ik ben de weg, waarheid en het leven. (Denk er van te voren over na, wat deze kaars voor je betekent. Vind je eigen woorden.)

Opzet voor een bijeenkomst

De suggesties in deze opzet worden verderop in deze toolkit nader toegelicht.

Benodigheden

Pennen, papier, steentjes, een bak met water, grote kaars, theelichtjes, vuur korf, grote vellen papier, paarse en/of groene kaartjes, acrylverf, kleurpotloden, pastel of oliekrijt, kwasten, tekenpapier. Koffie, thee of frisdrank.

Ruimte waar je makkelijk kunt schuiven met stoelen en tafels.

5 min

Als je gewend bent om met je groep met een gebed of een andere vaste opening te beginnen, doe je dat eerst. Herinner de jongeren vervolgens aan The Passion. Je kunt eventueel als je de mogelijkheid hebt een klein stukje uit de uitzending nog eens laten zien, bijvoorbeeld de eerste twee, drie minuten, of juist de laatste minuten. The Passion is terug te zien op www.uitzendinggemist.nl (zoekwoord 'Passion'). Verzamel daarna op een groot vel papier woorden, begrippen die de jongeren te binnenschieten als ze aan The Passion denken. Het gaat hierbij om datgene wat je geraakt heeft, de gevoelde en beleving die bij je opkomen als je naar The Passion kijkt. Als de jongeren te veel bij feiten en beschrijving blijven hangen daag hen uit onder woorden te brengen wat je eraan beleefd hebt, wat het je gedaan hebt. Help hen door hierover vragen te stellen. Houd het bij een woord. Kort en krachtig.

5 min

Iedereen kiest een woord wat hem/haar op dat moment het meest raakt en maakt daarmee een elfje of een woordassociatie (werkvorm 2 of 3). (Zet van te voren de regels op papier en deel deze uit.)

45-60 min

Uitwisseling:

Laat iemand beginnen zijn/haar elfje of woordassociatie voor te lezen. Laat diegene vertellen wat het voor hem/haar betekent. Stel er vragen bij. Wat betekent het eerste woord voor je? Waar herken je dit in je eigen leven?

Laat andere jongeren reageren of vragen stellen aan degene. Laat ze met elkaar in gesprek gaan. Misschien dat er naar aanleiding van het eerste gedicht iemand kan aansluiten met zijn tekst. Vraag anders wie er door wil gaan met zijn/haar gedicht/woordassociatie.

5 min

Laat ze opnieuw een elfje of woord associatie maken met de vraag: Wat heeft me tijdens het gesprek met de anderen geraakt? Wat doet het met je?

Wat betekent het voor je?

15 -20 min: Afsluiting

Maak een kring met elkaar. Zet de (paas) kaars in het midden en de theelichtjes erbij. De aan het begin gemaakte teksten kun je rond de kaars leggen.

Geef een korte inleiding om de overgang te maken. Vat kort samen wat er tijdens de uitwisseling gezegd is, Wat je geraakt heeft.

Laat de jongeren hun nieuwe elfje of woordassociatie voorlezen. Daarna leggen ze hun tekst in het midden, steken aan kaarsje aan en spreken daarbij een korte voorbede uit. Je kunt hier ook gebruik maken van één van de rituelen die verderop in deze toolkit worden besproken (werkvorm 4 of 5). Met name als de gesprekken intens en sterk persoonlijk waren, zijn deze rituelen geschikt.

Sluit gezamenlijk af met een gebed (Onze Vader of vrij geformuleerd). Misschien kun je dan gaan staan en elkaar de hand geven. Je kunt eventueel als afronding samen nog een lied zingen.

Voor jongeren die een gesprek moeilijker vinden kun je in plaats van gesprek als werkvorm, werkvorm 6 (schilderen/ tekenen) gebruiken.

Koffie of thee drinken kun je aan het begin. Gebruik de tijd dan om bij te praten. Voor je met het thema begint heb je koffie en thee en de kopjes opgeruimd. Daarmee laat je zien dat je nu met iets anders aan de slag gaat.

Als je nog een 2de keer iets wilt drinken, kan dit voor de afsluiting. Tijdens de pauze heb je dan ook de tijd om de afsluiting voor te bereiden en alles klaar te zetten in de ruimte. Ruim voor je met de afsluiting begint de kopjes enz. weer op.

WERKVORMEN

1. Gesprek (gericht op uitwisseling met elkaar)

Waar het tijdens de bijeenkomst uiteindelijk om gaat is het gesprek met elkaar. Het delen van je verdriet, je pijn, je wan hoop en je hoop, je verlangens en je dromen. Let daarom ook op dat iedereen de ruimte krijgt om te vertellen wat hem of haar raakt. Stel vragen naar de beleving en vul niet in voor de ander. Wees niet bang voor tranen. Tranen luchten op, reinigen. De verschillende bouwstenen of werkvormen die onderaan aangereikt worden zijn een middel om een gesprek op gang te brengen of te verdiepen. Ze zijn gericht op het bewust worden en/of het verdiepen van datgene wat diep in ons binnenste leeft, wat ons ten diepste raakt en waar moeilijk of nauwelijks worden voor te vinden zijn.

Om een gesprek op gang te brengen of gaande te houden kun je de volgende vragen als insteek gebruiken:

- Wanneer werd je geraakt, ging je door de knieën? In welke persoon herken je jezelf? Wat doet het je als je dit verhaal ziet c.q. hoort?
- Waar in je eigen leven raakt dit je?
- Hoe kom je er doorheen?
- Hoe houdt je het uit c.q. vol
- Hoe blijf je staande in een situatie van pijn, leed, verdriet als dit niet meteen valt op te lossen?
- Hoe ga je verder?
- Hoe speelt dit nu in onze maatschappij?
- Wie herken jij in het verhaal?
- Hoe is het om Judas, Jezus, Petrus, Johannes te zijn?

2. Elfjes (opstart en/of verdieping)

Dichtvorm om gevoelens, belevingen aan het begin los

te maken, maar ook als verwerking en verdieping aan het einde van een gesprek.

Om te beginnen verzamel je woorden, begrippen op een groot vel papier. De vraag hierbij is: Wat komt in je op als je aan The Passion denkt? Wat heeft je geraakt?

Daarna kiest iedereen een van de woorden als beginwoord voor het elfje

1e regel	1 woord	een begrip, gevoel, beleving,
2e regel	2 woorden	verklaring van 1 ^{ste} regel
3 ^e regel	3 woorden	wat je ermee hebt
4 ^e regel	4 woorden	een stemming, ervaring, oproep
5 ^e regel	1 woord	gevoel, beleving

Meer info over dichtvormen: www.poezieinbeweging.nl

3. Woordassociaties (opstart en/of verdieping)

Associatievorm om gevoelens, belevingen aan het begin los te maken, maar ook als verwerking en verdieping aan het einde van een gesprek.

Begin net als bij het elfje. Schrijf de letters van het woord onder elkaar en associeer op de letters van het woord als beginletter.

Als je de woordassociatie of het elfje aan het einde wilt gebruiken, laat je de jongeren ieder voor zich een woord of begrip kiezen, die te maken heeft met datgene wat ze tijdens het gesprek hebben beleefd of ervaren.

4. Kaartjes en vuur

Om een bijeenkomst af te ronden kunnen de jongeren datgene wat moeilijk te verdragen is, hun pijn, verdriet, schuld of angst op een briefje schrijven. Ieder doet dit voor zichzelf en in alle rust.

Als iedereen klaar is verzamel je rond de vuurkorf en steek het vuur aan. Begin met een inleidend woordje, een korte tekst, gedicht. Iedereen krijgt nu de gelegenheid hun kaartje een voor een in het vuur te gooien. Blijf een moment in stilte rond het vuur staan en kijk hoe de lasten, het pijn en verdriet letterlijk in rook opgaan. Rond dit af met een gebeden eventueel een lied.

Variant: Geef de jongeren een paars en een groen kaartje. Op het paarse kaartje schrijf je op wat verbrandt wordt en op het groene kaartje datgene wat je juist staande houdt in een moeilijke situaties. Het paarse kaartje laat je in rook op gaan. Het groene kaartje nemen de jongeren mee naar huis en kunnen ze bewaren om er nog eens na te kijken.

5. Stenen en water

Stenen kunnen de lasten die we dragen symboliseren, de pijn en het verdriet wat we met ons meedragen. Het water staat symbool voor reiniging, schoonwassen. Je kunt eventueel herinneren aan de doop.

Laat de jongeren een steen uitzoeken die voor hen hun lasten symboliseert. Hiervoor kun je zelf stenen verzamelen en neerleggen of – mits je in de gelegenheid bent – de jongeren buiten zelf naar stenen laten zoeken. Als iedereen een steen heeft gekozen kom je in een kring bij elkaar. In het midden heb je een grote bak met water staan en theelichtjes erom heen. Mooi is als de bak doorzichtig is. Steek ook hier weer een grote kaars aan. Begin met een inleidende tekst, gebed of gedicht. Een voor een gaan de jongeren naar het midden en laten hun steen c.q. last in het water vallen. Vervolgens steken ze een kaarsje aan voor zichzelf. Bij het aansteken kunnen ze onder woorden brengen wat hun leven lichter maakt, wat hen helpt om met moeilijke situaties om te gaan. Sluit dit ritueel gezamenlijk af met een lied, gebed of tekst.

6. Schilderen/tekenen (bewustwording en/of verdieping)

Jongeren leggen een indruk, ervaring, beleving naar aanleiding van The Passion in kleur en vorm vast op papier. Belangrijk is dat de jongeren de keuze hebben uit verschillende teken en schildertechnieken zoals kleurpotloden, pastel of oliekrijt en acryl of waterverf. Het papier moet variëren tussen A4 en A3.

De jongeren tekenen of schilderen wat in hun opkomt als ze aan The Passion denken. Welk gevoel had je erbij? Laat ze kijken naar de materialen en kies datgene wat je op dat moment het meest aanspreekt. Welke kleur spreekt je aan?

Je kunt tijdens het tekenen een rustig muziekje op de achtergrond aanzetten. Ze hoeven niet per se in stilte te werken, maar zorg ervoor dat er een rustige sfeer is tijdens de gesprekken.

Als de jongeren klaar zijn geven ze een titel aan hun kunstwerk. Dat mag een of meerdere woorden zijn of een zin. Als je deze werkvorm aan het einde als verwerking wilt gebruiken leggen ze vast wat hen geraakt heeft tijdens het gesprek of de avond.